

8.4 İFFET

İffet, çirkin söz ve fiillerden uzak kalma, hayâ ve edep dairesinde bulunma, doğruluk, dürüstlük ve ahlâkî değerlere bağlılık üzere yaşama demektir. Aslı Arapça olan bu kelime, namuslu, şerefli ve ahlâklı olma hâlini ifade edecek şekildedir. Özellikle, izzet ve haysiyetiyle yaşayan, çalıp çırpmayan, haramlardan sakınan ve namusunu koruma mevzuunda fevkalâde hassas davranan kimseler hakkında “afif” tabiri kullanılmaktadır.

Kur’an-ı Kerîm, iman edenlerin iffetli, hayâlî ve edep yerlerini koruyan insanlar olduklarını nazara vermiş, iffetli yaşamının mükâfatı olarak Allah’ın mağfiretini ve ahiret sürprizlerini müjdelemiş, mevzunun önemine binaen kadınları ve erkekleri ayrı ayrı zikrederek bütün müminlere iffetli olmalarını ve iffetsizlik için bir giriş kapısı sayılan haram nazardan kaçınmalarını emir buyurmuştur. Ayrıca, Hazreti Yusuf ve Hazreti Meryem gibi iffet abidelerini misal vererek inanmış sinelere hayâ ve ismet ufkunu göstermiştir. Hazreti Yusuf (aleyhisselâm), vezirin hanımından gelen bir günah çağrısı karşısında şöyle demiştir:

“Ya Rabbi! Zindan, bu kadınların beni dâvet ettikleri o işten daha iyidir.” (Yusuf Suresi, 12/33)

Böylece iffetine toz kondurmaktansa senelerce hapiste yatmayı göze almış ve kıyamete kadar gelecek olan bütün ehl-i imana bir hayâ timsali olmuştur.

İffetin bu umumî manasını hatırdan tutmakla beraber, onu daha geniş ve şümulü olarak ele almak da mümkündür. Bediüzzaman Hazretleri’nin, “Helâl dairesi geniştir, keyfe kâfi gelir. Harama girmeye hiç lüzum yoktur.” şeklinde dile getirdiği ölçüye göre iffet, meşru daire içinde yaşayıp gayr-i meşru sahaya nazar etmeme, el uzatmama, adım atmama demektir. Dolayısıyla iffetli bir insan, göz, kulak, el, ayak gibi bütün azalarının helâl dairedeki lezzetleriyle yetinmesini bilmeli, hiçbir şekilde ve hiçbir yolla haram işlememeli, izzet ve haysiyetine dokunacak durumlardan da sakınmalıdır.

Efendimiz, Ashabının İffeti Konusunda Çok Hassastı²⁵

Dışarıdan gelecek günah hücumlarına karşı ümmetini koruma mevzuunda çok hassas davranan Peygamber Efendimiz, kadın-erkek herkesin iffete kilitlendiği bir dönemde hem de hac vakfesini yapıp Arafat’tan döndükleri bir sırada, bineğinin arkasına aldığı Hazreti Abbas’ın oğlu Fazl’ın başını sağa sola çeviriyor ve böylece etraftaki kadınlara gözünü nilişmemesi için ona yardımcı oluyordu.

Asır saadet asrı, mevsim hac mevsimi, bineğinin arkasına binilen zat Allah Resûlü ve harama bakmaması için başı sağa sola çevrilen de iffetinde hiç kimsenin şüphe edemeyeceği Hazreti Fazl idi. Öyle bir şeyin adeta imkânsız olduğu bir durumda, nazarına başka hayaller girmesin ve serseri bir ok kalbini delmesin diye, Fazl’ın yüzünü bir o yana bir bu yana çevirmesi Efendimiz’in bu konudaki hassasiyetini gösteriyor ve ümmetine misal teşkil ediyordu.

²⁴ İç Derinlikleriyle Hizmet İnsanı, s.34-36.

²⁵ İç Derinlikleriyle Hizmet İnsanı, s.38-39.

İffetli Kalmak ve Nefsimize Hâkim Olmak İçin Neler Yapmalıyız?²⁶

Kur'an-ı Kerîm'de pek çok ayet-i kerimede, hayâsız toplumların helâk edildiğinden bahsedilir. Ad, Semûd ve Lût kavimleri hayâsızlıkları sebebiyle tarihin derinliklerine gömülmüşlerdir. Hayâlî ve iffetli olmak, nefsin meşru olmayan arzularına uymamakla mümkündür ki esasen bu bizim için ahlâkî bir vazifedir. Peki, iffetimizi korumak, hayâ sahibi olmak için nelere dikkat etmeliyiz?

1) Can sıkıntısı, iffetsizlik sebebi olmamalı

Can sıkıntısı genelde, kalbin tatminsizliğinden, Allah ve Resûlü ile münasebet kurulamayışından, ibadetlere bağlı olamamaktan, arkadaşsızlıktan, okuma vetefekkür adına boş bulunmaktan, meşguliyetsizlikten, hizmet etmemekten kaynaklanır. Böyleleri için şeytanın girebileceği gedikler hazır demektir.

2) Nefse düşkünlükten vazgeçilmeli

Nefsin istek ve alışkanlıkları, insan için öldürücü birer zehir ve insanı aşağılara çeken ağırlıklar gibidir. Ruh, nefsin rağmına gelişir ve yükselir. Yani nefis beslendikçe ruh küçülür, sıkışır, ağırlaşır. Bunun neticesinde de kalp, duygu ve manevi duygularda bir hantallaşma meydana gelir.

3) Kitap okumalı, bol bol tefekkür etmelive Haftalık düzenli manevi beslenme günü olmalı

Her insan, her gün biraz dahatefekkür ve düşüncede derinleşerek, önümüze serilen kâinat kitabından tıpkı bir arı gibimarifet hüzmeleri toplayıp Cenâb-ı Hakk'ın gönderdiği nebilerin açtığı geniş yolu takip etmelidir. Bu yol sayesinde o, ruha hayatîyet kazandıracak, atılan her adım, ona yeni bir güç kaynağı olacak ve böylesi bir insan iffet abidesi olma yolunda emin adımlarla yürüyecektir.

4) Hayal dünyamız da kontrol altına alınmalı

Hayal, mantık ve güç sınırı tanımayan, zaman ve mekân kaydına tabi olmayan bir zihin faaliyetidir. Şeytanın hayale attığı her sahnecik, her bir karecik, hayal kamerasında bir film hâlini alır; fuhuş zakkumlarına ve neticede iffetsizliğe sebebiyet verir.

5) Ölümü çokça hatırlamalı

Kâinatın Efendisi, lezzetleri acılaştıran ölümü çok hatırlamamızı istiyor. İnsan, ölümün hakikatine inandığı gibi, onu his, duygu ve aklına nakşederek, hayal ve düşünce dünyasına da hâkim kılar.

6) Yalnız kalınmamalı, iyi arkadaşlar edinilmeli ve Şehvi duyguları tahrik edici ortamlardan uzak durulmalı

Ayakları cemaat zeminine basmayan insan, ayaklar altında bir yaprak ve bir tüy gibidir; bu yandan üflesen öte yana, öte yandan üflesen bu yana savrulur. Bu yüzdendir ki, sahabe devrinin o en kuvvetli, en iktidarlı ve meleklerle parmak ısırtacak insanları bile cemaatleşme ve birlik teşkil etme lüzumunu duymuşlardı.

7) Boş kalmamalı, vazife almalı

Meşguliyetsiz insan, hayâsızlığa, iffetsizliğe açık bir hayat yaşar, dolayısıyla da şeytana fırsat vermiş olur. Bu sebeple boş durmamalı ve bizi daima gerilim, coşkunluk, tazelik içinde tutan uğraşların peşinde olmalıyız.

²⁶ İç Derinlikleriyle Hizmet İnsanı, s.42-50.